



คำชี้แจง การฝึกปฏิบัติวิชาชีพพระหว่างเรียน
สำหรับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู

การฝึกปฏิบัติวิชาชีพพระหว่างเรียน เป็นรายวิชาบังคับอยู่ในกลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งนักศึกษาจะต้องศึกษาและฝึกปฏิบัติทั้งในสถาบันการฝึกหัดครู และสถานศึกษาที่เป็นหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด จึงจะมีสิทธิ์ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

หลักการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีหลักการที่ยึดเป็นแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. เรียนรู้หลักการ ทฤษฎี ทุกเรื่องก่อนออกฝึกในสถานการณ์จริง
2. ฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงให้มากที่สุด
3. ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นระยะๆ ต่อเนื่องตลอดหลักสูตร

กิจกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพพระหว่างเรียน

การฝึกปฏิบัติวิชาชีพพระหว่างเรียน ประกอบด้วยกิจกรรม 3 กิจกรรม ดังนี้

1. ศึกษาสังเกตเกี่ยวกับ (1) สภาพทั่วไปของโรงเรียน (2) โครงสร้างการบริหารโรงเรียน (3) งานวิชาการ (4) งานบริหารบุคคล (5) งานบริหารทั่วไป (6) งานในหน้าที่ครูผู้สอน (7) งานในหน้าที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา (8) พฤติกรรมการสอนของครู (9) การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล (10) งานวิจัยในชั้นเรียน (11) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพครู (12) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. มีส่วนร่วม โดยการเป็นผู้ช่วยครูที่เลี้ยงด้านการเรียนการสอน เช่น ช่วยเตรียมสื่อการเรียนรู้ ตรวจแบบฝึกหัด จัดป้ายนิเทศ สอนซ่อมเสริม ปฏิบัติงานธุรการในชั้นเรียน เช่น ทำบัญชีเรียกชื่อ สมุดประจำชั้น สมุดประจำวิชา จัดทำข้อมูลสถิติ บันทึกแบบฟอร์มต่างๆ ปฏิบัติงานอื่นๆ เช่น กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมวันสำคัญ ในช่วงสัปดาห์แรกกิจกรรมลูกเสือ-ยุวกาชาด การบริการอาหารกลางวัน เป็นต้น

3. ทดลองสอน นักศึกษาต้องทดลองปฏิบัติการสอน ณ สถานศึกษา จำนวน 2 ครั้ง ในช่วง 2 สัปดาห์แรกของภาคเรียนที่ 2 ตามปฏิทินกำหนด โดยต้องเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์พร้อมภาคผนวกแผนฯ (เครื่องมือวัดผล เกณฑ์การให้คะแนน ใบงาน ใบความรู้ เป็นต้น) แล้วให้ครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศ

ของมหาวิทยาลัยตรวจสอบก่อนสอนจริง และเมื่อสอนเสร็จแล้ว นักศึกษาต้องเขียนบันทึกหลังสอนในตอนท้ายของแผนฯแล้วเย็บรวมเล่มแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 ครั้งส่งอาจารย์นิเทศก์ของมหาวิทยาลัย

แนวปฏิบัติของนักศึกษา

1. เข้ารับการปฐมนิเทศจากอาจารย์นิเทศก์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาและผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นสถานฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพครูตามลำดับ
2. ออกปฏิบัติงานวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ตามปฏิทินที่กำหนด หากไม่มีความจำเป็นไม่อนุญาตให้ขาดหรือลา ทั้งนี้หากมีความจำเป็นสามารถขาดหรือลาได้ไม่เกิน 3 ครั้ง โดยมีหลักฐานแนบอย่างชัดเจน
3. ศึกษารายละเอียดในคำชี้แจงและเอกสารอื่นๆที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรแนะนำให้ศึกษาเพิ่มเติม
4. พบครูพี่เลี้ยง เพื่อขออนุญาตเป็นผู้ช่วยครูในการทำงานด้านต่างๆ และทดลองสอนในรายวิชาที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่สำเร็จในระดับปริญญาตรีหรือวิชาที่ถนัด
5. นักศึกษาจะต้องเขียนบันทึกผลการศึกษาสังเกตและการมีส่วนร่วมเป็นผู้ช่วยครูลงในแบบบันทึกการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียนการศึกษาสังเกต และการมีส่วนร่วม (เล่มที่ 1 และเล่มที่ 2) ที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรกำหนดไว้และให้ครูพี่เลี้ยงลงนามรับรองทุกสัปดาห์และส่งให้อาจารย์นิเทศก์ของมหาวิทยาลัยตรวจสอบแก้ไขรวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในวันอาทิตย์ช่วงบ่ายทุกสัปดาห์
6. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติการสอน (บางเวลา) ภายใต้ความดูแลของครูพี่เลี้ยงผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปด้วยความเหมาะสมและเรียบร้อย
7. ปรีกษาหรือรับคำแนะนำในการปฏิบัติตน และการปฏิบัติงานจากครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ของมหาวิทยาลัย
8. ปรับปรุงพัฒนาคุณลักษณะและการปฏิบัติตนด้านต่าง ๆ ให้เป็นแบบอย่างที่ดีของการเป็นครู
9. เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ส่งให้ครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ของมหาวิทยาลัยตรวจสอบก่อนทดลองสอนตามช่วงเวลาที่กำหนด
10. ประพฤติปฏิบัติตนตามระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยและของสถานศึกษาที่ฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียนอย่างเคร่งครัด หากนักศึกษาประพฤติผิดระเบียบและข้อบังคับจะพิจารณาลงโทษตามมติของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน

ผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียนประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ของมหาวิทยาลัย ซึ่งแต่ละฝ่ายจะมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

1. ให้การปฐมนิเทศแก่นักศึกษาโดยให้รู้จักบุคลากร สถานที่ และการปฏิบัติตนตามแนวปฏิบัติของโรงเรียน
2. ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาสังเกต การมีส่วนร่วมในการทำงานด้านต่างๆ ของโรงเรียน การออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การทดลองสอน รวมทั้งการประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับความเป็นครู
3. เลือกสรรบุคลากรที่ทำหน้าที่เป็นครูพี่เลี้ยงตามจำนวนนักศึกษาโดยให้มีคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานของครูสภารายละเอียดดังประกาศคณะครุศาสตร์เรื่อง คุณสมบัติครูพี่เลี้ยงสำหรับปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา
4. มอบหมายงานในหน้าที่ให้แก่ครูพี่เลี้ยงและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานวิชาชีพ
5. ประสานงานติดตามผลให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน
6. ให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นแก่มหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการจัดและดำเนินงานเพื่อพัฒนาการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน
7. เมื่อมีเหตุเกี่ยวข้องกับนักศึกษาอันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่สถานศึกษาหรือมหาวิทยาลัยควรแจ้งให้มหาวิทยาลัยทราบโดยด่วน
8. ประเมินผลการปฏิบัติงานวิชาชีพระหว่างเรียนของนักศึกษา

บทบาทหน้าที่ของครูพี่เลี้ยงต่อนักศึกษาที่มาปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน

ครูพี่เลี้ยง คือ ครูที่สอนประจำการอยู่ที่สถานศึกษาที่เป็นแหล่งฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพครู ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาได้มอบหมายให้ทำหน้าที่แนะนำ ดูแล ช่วยเหลือในการฝึกปฏิบัติงานแก่นักศึกษา ตลอดจนให้อำนาจในการดูแล ปกครอง และประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา ครูพี่เลี้ยงจึงมีความสำคัญในฐานะเป็นต้นแบบแห่งความเป็นครูของนักศึกษา และมีความสำคัญต่อนักศึกษาเทียบเท่ากับอาจารย์คนหนึ่งของมหาวิทยาลัย ครูพี่เลี้ยงควรมีบทบาทสำคัญโดยสรุป ดังนี้

1. พบนักศึกษา แนะนำตัว และทำความเข้าใจขอบข่ายงานในหน้าที่ของนักศึกษา
2. มอบหมายงานที่เหมาะสมให้นักศึกษาเป็นผู้ช่วยครูในด้านการเรียนการสอน งานธุรการในชั้นเรียน งานกิจกรรมนักเรียน งานบริการอาหารกลางวัน เป็นต้น พร้อมทั้งแนะนำแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องตลอดจนให้ข้อมูลที่มิประโยชน์แก่นักศึกษา
3. ควบคุม ดูแล ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของนักศึกษา เพื่อให้เกิดความถูกต้องและเรียบร้อย
4. จัดชั่วโมงสอนในรายวิชาที่สอดคล้องกับวิชาเอก (ที่นักศึกษาสำเร็จในระดับปริญญาตรี) หรือวิชาที่นักศึกษาถนัดโดยให้นักศึกษาทดลองสอน 2 ครั้ง ต่อภาคเรียน ครั้งละ 1-2 ชั่วโมง ในช่วง 2 สัปดาห์แรกของภาคเรียนที่ 2 ตามปฏิทินที่กำหนด

5. ให้คำแนะนำในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนสอน ล่วงหน้า 1-2 สัปดาห์และประเมินผลการเขียนแผนฯ ของนักศึกษาทั้ง 2 ครั้ง (ตามแบบประเมิน ปว.3) และแจ้งผลให้นักศึกษาทราบ โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไข
6. นิเทศการสอนและประเมินผลการสอนทั้ง 2 ครั้ง (ตามแบบประเมิน ปว.4) และแจ้งผลให้นักศึกษาทราบ โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนร่วมอภิปรายทุกครั้งหลังจากนักศึกษาปฏิบัติการสอนแล้ว
7. ให้คำแนะนำ ตักเตือนนักศึกษา ในกรณีที่เห็นว่าเป็นปัญหา
8. รวบรวมแบบประเมิน ปว. 1 - ปว. 4 ของนักศึกษา และสรุปผลรายงานให้ผู้บริหารสถานศึกษา พิจารณาลงนามเพื่อส่งมหาวิทยาลัย

บทบาทหน้าที่อาจารย์นิเทศก์ของมหาวิทยาลัย

1. ให้คำปรึกษาและแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาสังเกต การมีส่วนร่วม การสอนและงานต่างๆที่นักศึกษาต้องปฏิบัติ
2. ให้ความรู้ภาคทฤษฎี และให้คำแนะนำภาคปฏิบัติแก่นักศึกษา เพื่อให้เกิดความพร้อมในเรื่องที่จะฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพครูทุกสัปดาห์
3. ควบคุมดูแลความประพฤติและการปฏิบัติตนของนักศึกษา ในขณะที่ไปปฏิบัติงานที่สถานศึกษา โดยประสานงานกับทางสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด
4. นิเทศ ติดตามผล และประเมินผลการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูของนักศึกษาทุกคนที่รับผิดชอบตามแบบประเมิน ปว.6 และ ปว.7 (ในสมุดประเมินผลการฝึก ฯ)
5. ประเมินผลและสรุปผลการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน โดยรวบรวมคะแนนจากแบบประเมินผล ปว.5 ปว.6 และปว.7 ลงในแบบสรุปผลการประเมินการปฏิบัติงานวิชาชีพระหว่างเรียน (ปว.8) (ในสมุดประเมินผลการฝึก ฯ)
6. ตรวจสอบและให้คำแนะนำ ปรับปรุง แก้ไข เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 ครั้ง ก่อนนักศึกษาปฏิบัติการสอน
7. แนะนำและตรวจสอบบันทึกการศึกษาสังเกต การมีส่วนร่วม สมุดลงเวลาทุกครั้งที่นักศึกษาส่งทุกสัปดาห์
8. ประเมินผลการบันทึกการศึกษาสังเกต การมีส่วนร่วม และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา

การประเมินผลการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน

ผู้ประเมินจะมี 2 ฝ่ายคือ 1) ฝ่ายสถานศึกษา นักศึกษาจะได้รับการประเมินโดยครูพี่เลี้ยงและผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย 2) ฝ่ายมหาวิทยาลัย นักศึกษาจะได้รับการประเมินโดยอาจารย์นิเทศก์ของมหาวิทยาลัย

เมื่อทั้ง 2 ฝ่าย ประเมินเสร็จเรียบร้อยแล้ว อาจารย์นิเทศก์ของมหาวิทยาลัยจะนำคะแนนทั้ง 2 ฝ่าย มารวมกัน แล้วตัดสินผลการฝึก ๆ ออกมาเป็นเกรด ถ้านักศึกษาได้ผลการฝึก ๆ B B+ A ถือว่าผ่านการฝึก ๆ แต่ถ้าได้ผลการฝึก ๆ ต่ำกว่า “B” ถือว่าไม่ผ่านการฝึก ๆ นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเพื่อฝึกใหม่และ จะไม่ได้ฝึกรายวิชาต่อไปในภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2564 และภาคเรียนที่ 1 ของปีการศึกษา 2565

ส่วนรายละเอียดของการประเมินผลการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน จะปรากฏอยู่ในแบบประเมินต่างๆ (ปว.1-ปว.8) ในสมุดประเมินผลการฝึก ๆ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา